

FRONT-LINE

Marko Crnkovič

Salon

Emonica, Ljubljana 1991

O Marku Crnkoviču je v zadnjem desetletju navrglo vsaj par besedi nepreštevno število tukajšnjih javnih osebnosti. Med tistimi, s katerimi sem se pogovarjal, ni bilo tako rekoč nikogar, ki bi ga zares dokončno v nič deval, večina ga je pogoltnila kot od boga poslan naravni pojav, le malokateri pa je iz njegovih vsakokratnih pisarij izluščil bistveno, namreč zagovor osebnega okusa, ki je – kakor pravi v predgovoru – tudi edina tema hibridne Cunjakove kompilacije. Vsaj formalno se *Salon* uvršča v zdaj že dokaj obsežno vrsto izbranih publicističnih spisov tukajšnjih spremljevalcev literarnih in drugačnih dogajanj, ki se jim ni zdelo za malo pokazati svojih kritičnih kleščic še v malo manj minljivi knjižni obliki. Težko bi rekel, da sta na primer Aleksander Zorn ali pa Aleš Debeljak dolgočasna – sploh ne. Ampak Crnkovičeve tekste določa še kratkočasnejša, ležernejša metoda: njegov slogovni know-how hkrati z razkrivanjem kritičnih izhodišč ponuja polno skledo smeha. Točno to. Zdi se mi – nisem pa povsem prepričan – da je ravno zabavnost, ne pa zgolj nervozno in vehementno sesuvanje Crnkoviča pravzaprav naredilo za »tistega« Crnkoviča. Branje *Salona* me prepričuje v trditev, da tako sesuvanje, kot ga je inavguriral v Teleksovi UKA in drugod, danes ni več mogoče brez motečega preostanka, da je *démodé*, in da je Crnkovič nadvse uspešno in z občutkom za self promotion ujel pravi trenutek. Pa ni s tem nič narobe. Kot sem že omenil, je namreč Crnkovič s svojimi teksti za ranjki Teleks in kulturno uredništvo Dela verjetno najnazorneje opozoril na pozabljeno instanco okusa. Lastna mnenja je skrajno domiselno predstavil v obliki trača, ki je pač »sistem vrednostne verifikacije in falzifikacije dejstev«. Kot je zapisal, naj bi Teleksova rubrika Ura kulturne anatomije »po sto letih uvedla kritiko kot kritiko, se pravi kot praktični javni institut okusa in vrednostnega reda«. Ravno instanca okusa omogoča, da lepo vzgojen mladenič iz kultivirane meščanske družine neskrupulozno sesuva in sitnari kot nekakšen mali Vidmar – pa ni v tem nikakršne nekompatibilnosti. Marko Crnkovič je hote pristal v vlogi trend-setterja, ki petits Slovénes poučuje o tem in onem pomembnem artefaktu osemdesetih let; po zabavnem, izrazito nesocio-

loškem razpravljanju o glamourju, traču, urbanih praksah, kulturno-političnih zadevah in podobnem pa se kot dan od noči razlikuje od posvečene državniške resnobnosti tukajšnjih intelektualnih krogov srednje generacije ali preplonkanega manirizma glasnikov podalpske »alternativne scene«. *Salon* je vznemirljiv in kar se da zabaven potopis o popotovanju skozi osemdeseta izpod peresa speakerja osemdesetih, zato ga v doslej najkrajšem tekstu v rubriki Front-line navdušen priporočam v občasno branje.

Igor Bratož